

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

**IZVJEŠTAJ SA RADIONICA U OKVIRU
PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“
UNESCO**

SADRŽAJ:

IZVJEŠTAJ SA PRVE RADIONICE - ZNAČAJ PORODICE KAO FAKTORA SOCIJALIZACIJE - U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	3
IZVJEŠTAJ SA DRUGE RADIONICE - BRAK - KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	4
IZVJEŠTAJ SA TREĆE RADIONICE - POLOŽAJ DJETETA U PORODICI - KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	5
IZVJEŠTAJ SA ČETVORTE RADIONICE - ULOGA RODITELJA U ŽIVOTU I ŠKOLOVANJU DJECE - KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	5
IZVJEŠTAJ SA PETE RADIONICE - KOMINIKACIJA I PREVAZILAŽENJE KONFLIKTNIH SITUACIJA- KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	7
IZVJEŠTAJ SA ŠESTE RADIONICE - ZNAČAJ ZAŽIVLJAVANJA KONCEPTA RODNE RAVNOPRAVNOST- KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	8
IZVJEŠTAJ SA SEDME RADIONICE - PRAVILNO PREDSTAVLJANJE POSLODAVCU - KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	9
IZVJEŠTAJ SA OSME RADIONICE - PROMOCIJA ZDRAVLJA I PREVENCIJA BOLESTI - KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	10
IZVJEŠTAJ SA DEVETE RADIONICE - ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE - ŽIVOTNA SREDINA I MI - U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	11
IZVJEŠTAJ SA DESETE ZAVRŠNE/SVEČANE RADIONICE PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO	12

**IZVJEŠTAJ SA PRVE RADIONICE - ZNAČAJ PORODICE KAO FAKTORA
SOCIJALIZACIJE - U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI
FINANSIRA UNESCO**

Prva radionica je održana 15. septembra 2011. godine za 6 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta u okviru projekta “Korak po korak- PROMJENA“ koji finansira UNESCO.

Ciljevi održane radionice bili su da se:

- uz primjenu prilagođenih metoda i sredstava rada istakne značaj porodice kao faktora koji snažno utiče na socijalizaciju svih njenih članova,
- ukaže na elemente koji utiču na stvaranje različitih modela funkcionisanja u porodici,
- analiziraju faze porodičnog ciklusa i ukaže na ulogu članova porodice u svakoj fazi ciklusa,
- pojasne elemente porodičnog identiteta uz ukazivanje na važnost poštovanja identiteta svake porodice i njenih članova,
- istaknu prednosti i obrasci djelovanja funkcionalnih porodica, a ukaže na modele i načine prevazilaženja problema u funkcionisanju disfunkcionalnih porodica.

Radionicu je vodila Gordana Bošković, dipl. andragog, savjetnica u odjeljenju za obrazovanje odraslih u Centru za stručno obrazovanje.

**IZVJEŠTAJ SA DRUGE RADIONICE - BRAK - KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU
PROJEKTA „KORAK PO KORAK-PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO**

Druga radionica je održana 29. septembra 2011. godine za 15 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta u okviru projekta „Korak po korak -PROMJENA“ koji finansira UNESCO.

Ciljevi održane radionice bili su:

- podizanje svijesti polaznika/ca o važnosti braka, shvatanje suštine braka, prepoznavanje dominantnih osjećanja u braku kao i važnosti njihovog očuvanja tokom bračnog života.
- razumijevanje važnosti prepoznavanja i prihvatanja ključnih faktora prilikom izbora partnera, procesa zasnivanja braka i uspostavljanje paketa očekivanja kod muškarca i žene u trenutku ulaska u brak i nakon toga,
- uspostavljanje granica braka prema porodici i okruženju,
- upoznavanje polaznika/ca sa bračnim stilovima, oblicima funkcionalnih i disfunkcionalnih brakova,
- prepoznavanje faktora koji utiču na donošenje odluke o razvodu braka i sl. bili su, takođe, neki od ciljeva održane radionice.

Radionicu je vodila Gordana Bošković, dipl. andragog, savjetnica u odjeljenju za obrazovanje odraslih u Centru za stručno obrazovanje.

**IZVJEŠTAJ SA TREĆE RADIONICE - POLOŽAJ DJETETA U PORODICI - KOJA JE
REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“
KOJI FINANSIRA UNESCO**

Treća radionica je održana 06. oktobra 2011. godine za 12 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta u okviru projekta “Korak po korak- PROMJENA“ koji finansira UNESCO.

Ovo je treća po redu radionica u okviru ciklusa tema koje se obrađuju u okviru Škole za roditelje.

Cilj radionice bio je razumijevanje položaja djeteta u porodici kao faktora individualnog psihosocijalnog razvoja, korpusa dječjih potreba, specifičnosti dječjeg mentalizma u odnosu na odrasle i etapa psiho-socijalnog razvoja djece, osnovnih teškoća, problema i poremećaja u razvoju djeteta, školskih postignuća u kontekstu djelovanja individualnih, porodičnih i školskih faktora, dinamike razvoja u periodu mladalaštva, adolescentnih kriza i puteva njihovog prevazilaženja i pružanja podrške djetetu na putu njegovog potpunog osamostaljivanja.

U sklopu ove radionice obrađene su sljedeće teme:

- Pozicija djeteta u porodici;
- Dijete nova snaga porodice;
- Razlike u mišljenju djece i odraslih;
- Teškoće, problemi i poremećaji u razvoju djece;
- Školski uspjesi i neuspjesi;
- Adolescencija na putu odraslosti;
- Dozvola za odrastanje.

U toku realizacije radionice korišćene su različite metode i sredstva kako bi učesnici/e radionice bili/e aktivni/e kroz postavljanje pitanja, diskusiju i igru uloga.

Radionicu je vodila Ljiljana Garić, dipl. andragog, rukovoditeljka odjeljenja za obrazovanje odraslih u Centru za stručno obrazovanje.

IZVJEŠTAJ SA ČETVIRTE RADIONICE - ULOGA RODITELJA U ŽIVOTU I ŠKOLOVANJU DJECE - KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK- PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO

Četvrta radionica je održana 20. oktobra 2011. godine za 12 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta u okviru projekta “Korak po korak- PROMJENA“ koji finansira UNESCO.

Ovo je četvrta po redu radionica kojom je zaokružen ciklus tema koje se obrađuju u okviru Škole za roditelje.

Cilj radionice bio je razumijevanje suštinskih motiva roditeljstva i značaja partnerskog roditeljstva i zajedničke uloge roditelja u procesu podizanja i vaspitanja djece, procjena efikasnosti nagrade i kazne u kontekstu unapređenja odnosa roditelj-dijete, načina rješavanja sukoba kao temeljnog pokretača razvoja budućih kvalitetnih odnosa roditelj-dijete.

U sklopu ove radionice obrađene su sljedeće teme:

- Motivi za roditeljstvo;
- Vaspitanje, linije vaspitanja i vaspitni stilovi;
- Roditeljska moć nagrade i kazne;
- Nagrade i kazne;
- Roditelj-dijete pozicija moći.
- Odnos roditelj-dijete neizbježni sukobi u okviru koje su bliže razrađene kroz igru uloga različite situacije u kojima imamo roditelje pobjednike, pobijedene roditelje ili roditelje sa autoritetom - blage, ali odlučne u kojima niko ne pobjeđuje. Predstavljen je pravilan način rješavanja konflikta bez pobjednika i pobijedenog koji treba da primjenjuju u životnim situacijama.

U toku realizacije radionice korišćene su različite metode i sredstva kako bi učesnici/e radionice bili/e aktivni/e kroz postavljanje pitanja, diskusiju i igru uloga.

Radionicu je vodila Ljiljana Garić, dipl. andragog, rukovoditeljka odjeljenja za obrazovanje odraslih u Centru za stručno obrazovanje.

IZVJEŠTAJ SA PETE RADIONICE - KOMINIKACIJA I PREVAZILAŽENJE KONFLIKTNIH SITUACIJA- KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO

Peta radionica je održana 03. novembra 2011. godine za 12 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta u okviru projekta “Korak po korak- PROMJENA“ koji finansira UNESCO.

Cilj radionice bio je razumijevanje značaja vođenja dobre komunikacije i uspješnog prevazilaženja konfliktnih situacija.

U sklopu ove radionice obrađene su sljedeće teme:

- Pojam i vrste komunikacije;
- Najčešće greške i barijere u komunikaciji;
- Odnos verbalne i neverbalne komunikacije;
- Značaj neverbalne komunikacije;
- Pojam i vrste konflikata;
- Uzroci konflikata;
- Šta je tipično za konflikt;
- Faze u rješavanju konflikta;
- Pozitivan pristup konfliktu;
- Pravila u toku konflikta i pravila za rješenje konflikta;
- Tehnike davanja dobre povratne informacije.

U toku realizacije radionice održana je prezentacija na ovu temu i korišćene su različite metode i sredstva kako bi učesnici/e radionice bili/e aktivni/e kroz postavljanje pitanja, diskusiju i igru uloga.

Radionicu je vodila Ljiljana Garić, dipl. andragog, rukovoditeljka odjeljenja za obrazovanje odraslih u Centru za stručno obrazovanje.

IZVJEŠTAJ SA ŠESTE RADIONICE - ZNAČAJ ZAŽIVLJAVANJA KONCEPTA RODNE RAVNOPRAVNOST- KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO

Šesta radionica je održana 10. novembra 2011. godine za 12 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta u okviru projekta “Korak po korak- PROMJENA“ koji finansira UNESCO.

Cilj radionice bio je razumijevanje koncepta rodne ravnopravnosti i značaja njegovog zaživljavanja.

U sklopu ove radionice obrađene su sjedeće teme:

- Prava muškarca i žene u jednom društvu;
- Razlike između roda i pola;
- Izgradnja zajedničkog razumijevanja;
- Važnost uključivanja muškaraca u pitanje rodne jednakosti;
- Osnaživanje žena;
- Korist za društvo i zajednicu od osnaživanja žena.

U toku realizacije radionice održana je prezentacija na ovu temu i korišćene su različite metode i sredstva kako bi učesnici/e radionice bili/e aktivni/e kroz postavljanje pitanja, diskusiju i igru uloga.

Radionicu je vodila Dragica Anđelić, dipl. pravnica, generalna sekretarka Univerziteta Mediteran.

IZVJEŠTAJ SA SEDME RADIONICE - PRAVILNO PREDSTAVLJANJE POSLODAVCU - KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO

Sedma radionica je održana 25. novembra 2011. godine za 12 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta u okviru projekta “Korak po korak- PROMJENA“ koji finansira UNESCO.

Obrađene su sljedeće teme:

- Usluge koje se dobijaju od Zavoda za zapošljavanje;
- Šta nezaposleni treba da znaju;
- Kako se predstaviti poslodavcu.

Cilj radionice je bio: Upoznavanje učesnika sa ulogom Zavoda u procesu zapošljavanja uz korišćenje mogućnosti koje Zavod besplatno nudi.

Podciljevi su bili:

- Motivisanje učesnika/ca da postanu korisnici/e usluga Zavoda radi ostvarivanja prava za uključenje u programe koje Zavod sprovodi (uključivanje u programe Javnih radova, u programe obuke kao i u projekte namijenjene Romskoj populaciji);
- Motivisanje učesnika za prikupljanjem potrebne dokumentacije za prijavu na evidenciju Zavoda;
- Motivisanje učesnika za podizanje nivoa socijalnih kontakata u cilju njihovog društvenog uključivanja;
- Motivisanje učesnika za zapošljavanje kroz aktivno traženje zaposlenja;
- Sagledavanje različitih situacija do kojih može doći na prvom razgovoru sa potencijalnim poslodavcem;
- Povećanje samopouzdanja prilikom predstavljanja poslodavcu.

Radionicu je vodila Vesna Radulović, dipl. andragog, savjetnica u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore.

IZVJEŠTAJ SA OSME RADIONICE - PROMOCIJA ZDRAVLJA I PREVENCIJA BOLESTI - KOJA JE REALIZOVANA U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO

Osma radionica je održana 01. decembra 2011. godine za 11 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta (1 porodica opravdano odsutna) u okviru projekta “Korak po korak- PROMJENA“ koji finansira UNESCO.

Teme koje su obrađivane u okviru navedene radionice, rađene su po principu interakcije (sa mogućnostima davanja sugestija i postavljanja pitanja u okviru prezentacije svake od dolje navedenih tema). Učesnici/e su aktivno sarađivali/e, postavljali/e pitanja i komentarisali/e obrađivane teme. Posebnu pažnju kod njih je izazvala tema o pravima na jednakost u korišćenju zdravstvene zaštite u našem reformisanom sistemu. Takođe, značajnu pažnju su posvetili toku oboljenja i posebnim prikazima predstavljenih oboljenja.

Teme radionice odnosile su se na:

- Dostupnost i pristupačnost pravima iz domena zdravstvene zaštite;
- Faktore rizika po zdravlje, pri čemu su posebno predstavljeni osnovni faktori rizika po zdravlje za populaciju kojoj je radionica namijenjena;
- Značaj adekvatnog vodosnabdijevanja (mogućnostima uticaja na uredno vodosnabdijevanje) i dispozicije otpadnih materija za zdravlje, sa posebnim osvrtom na medicinski otpa;
- Značaj pravilne ishrane po zdravlje, nepravilna ishrana i bolesti nepravilne ishrane. Mogućnosti adekvatne ishrane u uslovima života ispod linije siromaštva;
- Značaj higijene tijela i predmeta opšte upotrebe za zdravlje. Preporuke adekvatnog održavanja lične higijene;
- Tok bolesti i izazivači oboljenja i načini prevencije bolesti. Posebni prikaz infektivnih oboljenja, tuberkuloze i polno prenosivih bolesti;
- Reproduktivno zdravlje, sa posebnim osvrtom na prevenciju adolescentnih trudnoća i prikaz osnovnih pravila u reproduktivnom zdravlju - posebno za žene;
- Značaj obrazovanja za zdravlje i odnosi u porodici kao determinanta zdravlja.

Radionicu je vodila prof. dr Agima Ljaljević, direktorka Centra za promociju zdravlja u Institutu za javno zdravlje Crne Gore.

**IZVJEŠTAJ SA DEVETE RADIONICE - ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE - ŽIVOTNA
SREDINA I MI - U OKVIRU PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“
KOJI FINANSIRA UNESCO**

Deveta radionica je održana 08. decembra 2011. godine za 12 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta u okviru projekta "Korak po korak-PROMJENA" koji finansira UNESCO.

Radionica je imala za cilj da učesnicima/ama približi probleme sa kojim se suočava ljudska populacija u oblasti životne sredine, kao i da ukaže na doprinos svakog pojedinca i da način na koji svako od nas može pozitivno uticati na unapređenje i očuvanje životne sredine.

Radionica „Životna sredina i mi“, imala je nekoliko tematskih cjelina:

- Pojam i podjela životne sredine;
- **Vazduh** - sastav, značaj, zagađenje, mjere, unapređenje;
- Efekat i gasovi staklene bašte;
- Trend globalnog zagrijavanja;
- **Voda** - sastav, značaj, zagađenje, mjere, unapređenje;
- Hidrološki ciklus i količina vode na zemlji - mora, okeani, podzemna voda, površinska voda, lednici;
- Vodosnabdijevanje - gubici u vodovodnim sistemima;
- Otpadne vode - značaj prečišćavanja otpadnih voda;
- **Zemljište** - značaj, zagađenje, mjere, unapređenje;
- Poljoprivredno zemljište;
- Značaj šuma;
- **Biodiverzitet** - pojam, značaj, ugroženost, mjere, unapređenje.

U drugom dijelu, učesnici/e su bili/e podjeljeni/e u tri grupe, i nakon dobijenog primjera, imali/e su zadatak da osmisle strategiju rješavanja pitanja u oblastima:

- Unapređenje pitanja vezanih za vodu;
- Unapređenje pitanja vezanih za vazduh i
- Unapređenje u oblasti otpada sa fokusom na reciklažu;

Sve tri grupe su uspješno prezentovale teme koje su bili/e zaduženi/e da obrade.

Radionicu je vodila Snežana Didanović, mr ekologije i zaštite životne sredine, savjetnica u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

IZVJEŠTAJ SA DESETE ZAVRŠNE/SVEČANE RADIONICE PROJEKTA „KORAK PO KORAK - PROMJENA“ KOJI FINANSIRA UNESCO

Deseta završna/ svečana radionica je održana 22. decembra 2011. godine za 12 parova/roditelja djece predškolskog uzrasta u okviru projekta “Korak po korak- PROMJENA“ koji finansira UNESCO.

Radionici su prisustvovali direktor Centra za stručno obrazovanje, predstavnic Ministarstva prosvjete i sporta, predstavnic Zavoda za školstvo i predstavnik Fondacije za stipendiranje Roma kao i nekoliko voditeljki prethodnih radionica.

U prvom dijelu radionice predstavljen je ukratko Projekat, cilj koji se želio postići i aktivnosti koje su realizovane u okviru Projekta. Zatim su polaznici/e programa/radionica ocijenili/e značaj i korisnost radionica za njih i njihove porodice. Polaznici/e su pohvalili/e i pozitivno ocijenili/e sve radionice. Kao posebno interesantne i korisne radionice su naveli/e:

- radionicu o promociji zdravlja i prevenciji bolesti,
- radionicu koja se odnosila na zapošljavanje i pravilno predstavljanje poslodavcu i
- radionice iz oblasti porodice, braka i roditeljstva (posebno su žene istakle značaj ovih radionica za njih).

Zatim su polaznicima/ama podijeljene potvrde da su pohađali/e socio-edukativni program u okviru projekta „Korak po korak - PROMJENA“.

Polaznici/e su izrazili/e interesovanje i želju za nastavak programa i naveli/e neke teme kao posebno interesantne i korisne za njih:

- Pripremna nastava za roditelje i djecu o važnosti obrazovanja;
- Funkcionalne vještine za roditelje;
- Diskriminacija Roma/kinja u društvu i sl.

Radionicu je vodila Ljiljana Garić, dipl. andragog, rukovoditeljka odjeljenja za obrazovanje odraslih u Centru za stručno obrazovanje.

